

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium: proposita promotenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Felhívás.

A Budapesten f. é. október hó 8—11-én tartandó *Katolikus Nagygyűlés*, tekintettel arra, hogy a lelkesítés munkáján túl vagyunk s a gyakorlati működés ideje elérkezett, új munkarendet kíván. Eddig a súlypont a nyilvános díszüléseken fektült, s a szakértekezletek a legkorlátotabb körben, ép azért elégtelen érdeklődés mellett folytak le. Anélkül, hogy a díszülések fényét és az azokban megnyilatkozó kath. közszellem és érzés erejét gyengítenénk, a szaküléseknek oly tartalmat kell adnunk, aminővel például a német katolikusok hasonló ülései bírnak, s aminő képesíti a nagygyűlést arra, hogy ne csak közóbjokat fejezzon ki, hanem eleven közakaratot is teremtsen.

Az eddigi megállapodások szerint, melyek lényegben változni alig fognak, a nyilvános díszülések ideje kedden este 5, szerdán délelőtt 10 és este 5 órára esik. A szabadon maradó időt mindenki által legkönnyebben megközelíthető mellékhelyiségekben a szakülések töltsék ki. (Ha például a Fővárosi Vigadó lenne nagygyűlésünk helye, úgy osztjuk be a helyiségeket, hogy a hallgatóság egész nap megakasztás nélkül ott tartózkodhassék. Nincs

kizárva, hogy még tágasabb helyiségről gondoskodhatunk.)

A szaküléseken hivatalos szakelőadók szerepelni nem fognak. Ezen ülések valóban az érdekeltég ülései lesznek, hol minden fontos kath. kérdés, mely a közérdek mértékét megíti, tárgyalás alá kerülhet.

A Szövetség alapszabályai szerint minden rendes, pártoló és pártfogó tagnak, vagy szabályszerűen megbízott képviselőjének joga van szeptember 15-ig előterjesztést intézni a Szövetséghez, melyben nemcsak a megvitatni kívánt tárgyat, de az előadót is megjelölheti, mivel javaslatát megindokolni köteles.

A beérkező tárgyak sokasága és sokfélesége hozza magával, hogy a Szövetség tanácsa tárgyalásra csak annyit tűz ki, amennyit az idő megenged s azokat, amelyeket sürgősebbeknek ítél; a többi az ülésnek egyszerűen bejelenti és tárgyalását más alkalomra halasztja.

Teljes tisztelettel hívjuk fel tehát az ügy lelkes barátait és az egyesületek, érdekelt testületek vezetőit, hogy indítványaik megtételével ne késseken.

Egyöntetűség kedvéért megemlítjük az indítványok legrövidebb formáját is. Legegyszerűbb, ha az egyesület, vagy testület tanácskozást tart, azon megállapítja

ajánlatának tartalmát, azt néhány sorból álló „határozati javaslat“ba foglalja s feljegyzi rá, kit biz meg a javaslat megindoklásával és aláírva a Szövetségnek szeptember 15-ig megküldi. A magánosok beadott határozati javaslatukat maguk indokolhatják meg, vagy kívánságukra, a Szövetség kér fel előadót. A dolog természete hozza magával, hogy az ily indoklás a lehető legtömörebb, legtárgyilagosabb lehet s az elnök által engedett időnél tovább nem tarthat. A szaktanácskozományok anynyiban zártak, amennyiben azon csakis külön jeggyel bíró nagygyűlési tagok vehetnek részt s csak azok szólhatnak fel, e kik a gyűlésjegyzőjénél felíratkoznak az elnök által arra felhívva.

A tárgyalás alá kerülő határozati javaslatok a nagygyűlés előtt nyomtatásban is megjelennek, hogy a hozzászólás lehetővé váljék. *Az Országos Szövetség.*

ÚJDONSÁGOK.

— Személyi hir. Dr. Városv Gyula megyéspüspök néhány napi üdülés után tegnap este Térsről visszaérkezett székvarosába.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Utazás az éjjeli nap országában.

Ha az ember idegen városban van, nem szokott a tyukokkal lefeküdni, mint itthon. A napi városok igazi élete este kezdődik. A napi foglalatosságokban kifáradott nép akkor keresi a szórakozást és üdülést zaklatott lelke számára. Ekkor mennek korzózni, bumlizni, zenét hallgatni. Stockholmban pedig annál kedvesebb ez a szórakozás, mert este 10 órák még napvilág mellett újságot is olvashat az ember s a lámpagyújtás az utcákban és vendéglőkben csak ezután kezdődik.

Egy akkora társaságban mint a miénk volt, az utitársak ismerkedése rendesen nagyon lassan szokott kezdődni. Először csak figyelik egymást. A régi ismerősök együtt tartanak, titokban kritizálják, mustrálják a többi. Aztán valami kirándulásra megy a társaság vagy valamelyik ebéd vagy pláne valamelyik éjjeli szállás alkalmával (külön szobát legtöbbször nem kaphat mindenki s kettő, esetleg három is kerül egy szobába) közelebb jutnak egymáshoz, egymás társaságára levén utalva, kezdik egymás egyéniségét kiismerni, rejteit jó tulajdonságaikat megfigyelni s a meleg kedélyű ember egyszerre csak azon veszi magát észre, hogy a társaság többi tagja, még a régi ismerős is, kevéssé fontos többé, hanem az az egy, az nélkülözhetlen. Így szövődnek sokszor az ifjú szívek ábrándjai, így válik a kölcsönös ábrándzásból és érintkezésből

nem egyszer egy egész életre szóló szövetség. Tudunk rá példát, hogy a kik éveken keresztül ismerték egymást, de idegenek voltak egymás iránt, pár heti utazás végén megállapították, hogy mindkettőjükre nézve legokosabb lesz, ha utajk sohasem válnak el többé.

Igy találtam meg én is az én páromat az én kedves K. Miska barátom személyében. Egy heti tapogatózás után egymásra lelünk, Stockholm megköttők Castor és Pollux elváratlan allianszát s szárazon esz vizen, éjjel és nappal szinte elváratlanok voltunk egymástól. Ő különben tudós professzor volna a Bácska északi metropolisában, a ki évenként az ifjuság doceálásával tölt tíz hosszú hónapot, de mikor annak vége van, otthon hagyja a gondokat, nyakába veszi a világot s keresztül-kasul száguldozza Európát. Szóval világlátott ember, a ki szereti a bohém életet, fejlett esztétikai érzéssel bír, szívesen énekel, nagy Bácskának minden nőtája, a kiválóbb színművek ábrándos dal-repertoárja ott galoppol a fejében és szívében. Egy ivásuak, egy hivatásuak levén, természetes tehát, hogy felfedeztük egymást, a mit mások úgy szoktak kifejezni, hogy a zsák meglelte a maga foltját.

— Ma este a Bernszalonba megyünk katonamuzsikát hallgatni.

— A medvék közé?

— Nem egészen, mert a Bernszalon a Stockholm legegységesebb kioszkja.

— Helyes! S az alku készen volt.

Már messziről hallottuk azt az édes, olvadó muzsikát, a mely az északi népeknél otthonos. A katonazene creje s a svéd temperamentum higgadsága oly kedves harmóniába olvadtak

össze, hogy teljes meglegedésünket már az els estén kiérdemelték.

Természetes, hogy e mellett főgondunk a svéd népelet tanulmányozása volt. Mellettünk egy familia telepedett meg: a papa, mama, két bakfis leány és két kamasz ifju. Elvezet volt nézni őket, a mint táplálkoztak. A két tenyerm csekélység azokhoz a rostélyosokhoz, a miket szemlénként legyűrtek. Utána tiszteletreméltó adag sütemények következtek.

— Na testvér — szóltam oda az én Miska barátomnak — ha ezek se álmodnak bikával az éjjel, bátran levághatod a hajfűrjeimet, pedig sokra meglehetősen féltékeny vagyok, mióta a gondok oly mohón tépdelik.

Csakugy rágyogott az arcuk a boldogságtól s az ajkuk két csücskén le-lesceppendő zsiradéktól. S mikor legalább 15—16 porció került a pincér számlájára, megkezdtek az italozást. A svédnek általában punchot (pöncs) isznak. A pöncs égetett édes pálinka, elég illatos, a melyet 1—2 decis üvegekben szolgálnak fel. Melléje egy üveg ásványvizet állítanak. S mikor az ember egy kupcára valót főlhajtott s orra, szája kigyönyörködte magát az édes illatban, megiszik rá egy fél pohár ásványvizet, hogy a kettő odalent harmóniába olvadhasson.

Si vixeris Romae, romano vivito more (ha Rómában élsz, romai szokások szerint élj) — mondja a latin közmondás. Magától érthető, hogy Svédországban járva a helyzet magaslátára emelkedtünk és négy hétre szoros barátságot kötöttünk a svédnek nemzeti italával. Természetes azonban, hogy módjával csináltuk s dolgot s nem követtük egyik-másik svéd vendég példáját, a kit csaknem úgy kellett kivezetni a Bernszalon ivői közül.

— **Keresztfeltevés.** Ritka kedves ünnepe volt a múlt vasárnapon Szár községnek. A templom ugyanis teljes renováláson megy keresztül s ezzel kapcsolatosan teljesen új tetőt és teljesen új tornyot kap. Az átalakítás nagy munkájának egyik kiemelkedő mozzanata volt a torony szép új, aranyozott keresztlének feltétele. A délutáni litánia után Ramsperger János plébános megáldotta a keresztet, majd pedig a kereszt jelentőségéről szíveket megrázó beszédet intézett a hallgatóságokhoz. Kedves és feledhetlen jelenet volt az, midőn a keresztet fehérruhás leánykák proceszionaliter vitték és kísérték ki a templomból, úgy, hogy a menet a keresztnek valóságos diadalmenete volt. Sokaknak szeméit könyek borították el a szép jelenet hatása alatt. Tudósítónk örömmel írja, hogy a szári templom a megfelelő és folyamatosan levő átalakítások után megyénk egyik legszebb s legkedvesebb temploma leendő.

— **Esküvő.** Vida István városi alszámvévo ma d. e. 11 órakor tartotta esküvőjét Brünner Gabriella kisasszonnyal Brünner János postafőnök bájos leányával. Az esketésnél tanúként Juhász István városi főszámvévo és Henz Gyula földbírtokos szerepeltek. Az esketését Bilkei Ferenc hitoktó, lapunk felelős szerkesztője végezte, a ki megrázó beszédet intézett a fiatal párhoz.

— **A kath. egyetemi ifjuság** örvendetesen folytatja szervezkedését a jelen tanévben is. A *Szent Imre Kör*, mely helyiségeit Erkel-utca 6. sz. alá helyezte, ahol sokkal tágasabb és megfelelőbb termek állanak az ifjuság rendelkezésére, nagy számban keresik föl a vidékről feljövő és visszatérő hallgatók. Az előjelek után ítélve ismét jelentékeny lesz a kör tagjainak számbeli gyarapodása úgy, hogy az idén már legnépesebb lesz az összes egyetemi egyesületek között. A kör vezetősége már gondoskodik arról, hogy a kath. nagygyűlés alkalmával tartandó II. kath. diákkongresszus minél eredményesebb és sikeresebb legyen. A napokban szétküldik a meghívókat a vidéki főiskolák kath. hallgatóihoz is a kongresszusra. Ezen szervezkedő munkájában nagy szolgálatára lesz az ifjuságnak az idén is a „Keresztény Magyar Ifjuság” című lap, mely a világi és az egyházi főiskolai ifjuság körében általános kedveltségre tett szert, sőt mint az egyetlen kath. lap, számottevő tényező lett az általános diákmozgalmakban is. A lap alapja számára az ifjuság a maga körében s társadalmi uton gyűjtést indít, hogy fennállása mindvégig biztosítva legyen. A lap szerkesztését a derék Kerékgyártó Árpád vette át.

Tizenegy óra után a katonazenekar karmestere letette a dirigáló pálcát, a vendégek lassan vonulni kezdtek, mi még végigtanulmányoztuk a ragyogó ábrázolatokat, aztán mi is bucsút vettünk a legközelebbi viszonylatásig. Utközben egy feketére betértünk még egy nagyvárosi specialitáshoz, egy automata vendéglőbe, hogy tapasztalataink tárháza valahogyan hiányos ne maradjon. A vendégforgalom épen a tetőpontra volt. A svéd boltokat a nappali világosság következtében csak 11 óra után csukják s a sok női és férfi alkalmazott éjféltájban költi el vacsoráját. Az automata-vendéglő legalkalmasabb erre. Az éhes ember izlésének megfelelő lyukon bedobja a maga piculáit (öréit. 1 svéd korona 75 krajcár és 100 óra van benne) a másik percben felnyílik az automata s kifordul egy adag rostélyos, borjuszelet, kenyér, vagy ital, illetőleg a mit az éhező és szomjuhozó halandó megrendelt. Bizony őszinte csodálattal adóztunk a derék svéd gyengédnekem, a mely tekintet nélkül az idő előrehaladtait voltára éjfélikor is megevevő annyit, a mennyi egy tót napszámosznak is becsületre válnék.

— Ezen ugyan kár csodálkozni — mondotta az én Miska barátom — az ember teste olyan nifint egy kályha. Minél hidegebb van, annál jobban fűjtük a kályhát, s mennél inkább közelünk az északi sark jéggel borított vidékéhez, annál több belső fűtőanyagra van szükségünk nekünk porhüvelyének. Az eszkimó megiszik egy étkészre 3-4 liter halzsírt, míg a tangeri arabus tökéletesen megelégszik egy marék datolyával, ha az nincs, hát a piacon elhullatott néhány káposzta levéllel is, iszik a tetejébe egy félkanecsó vizet s kész a boldogság.

— Tökéletesen úgy van — csendült meg

— **A Fejérmegyei jegyzők gyűlése.** Hétfőn d. e. 10 órakor tartották évi közgyűlésüket Fejérmegyei jegyzői. Szabó Sándor (Csákvár) elnököl. Jegyzők voltak Ferenczy János (Füle) és Benkő József (Csákbórény).

Az elnök szép megnyitó beszédét, melyben a zavaros politikai viszonyokat is érintette, nagy tetszéssel fogadták, majd irasbelileg terjesztette elő évi jelentését. Az egyesület által kitűzött 20 korona díjat Gerőly Gyula tabajdi segédjegyző nyerte el dolgozatával. A godolói járás jegyző karának azon átiratát, hogy a vármegyei pénztárak és számvéveségek a vármegyei kezelésbe menjenek át, a közgyűlés magába vette. Nagy lelkesedést okozott a mosonmagyei karsársak átirata, mely arról szól, hogy a jegyzők tartsák be szigorúan a vármegyének ujjong és adó megtagadási határozatát. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az indítványt. Még számos kisebb ügy intézetvén el, gyűlés után társasbéd volt a Lutzkovits-fele vendéglóban, hol a kitűnő hangulatot a számos lelkes, hazafias felköszöntő csak emelte. A lakomán mint vendég többek közt Koller Pál megyei közigazgatási elnök s Koller Tivadar orsz. képviselő is megjelent s mindketten lelkes felköszöntőket mondtak.

— **A vasárnapi nagy népgyűlésre** serényen folynak az előkészületek. A keresztény szocialista munkások a maguk kebeléből 20 tagu rendező és 10 tagu gyűléslélekészítő bizottságot választottak s pénteken d. u. 4 órakor a függetlenségi kör által kiküldött bizottság együttes tanácskozást tartanak Gróf Zichy Jenő országgyűlési képviselőnk ma értettette dr. Saura Gyulát, a függetlenségi kör elnökét, hogy az elienzeki képviselők közül kivüle gr. Battyányi Tivadar, Hellebronn Géza, br. Kaas Ivor és Zboray Miklós fognak a népgyűlésen részt venni.

— **Letartóztatott ügyvéd.** Mult szombati számunkban, lapunk zártkörűen tettük azt a szomorú hírt, a mely egy szépen indult karriernek, Kovács Endre mőri ügyvédnek, szerencsétlen tragikumát adta hírül minden lapjárunk előtt — el-sőnek. A szomorú esemény nem hatott viláml-esapásként, a mint ezt a hírlapok irni szokták. Kovács Endre ismerősei régóta el voltak készülve rá, hogy sorsának ilyen fordulata okvetlen be fog következni. Csapán az időpontra nézve nem

tudtak bizonyosat. Lapunk ezelőtt néhány évvel, a bodajki választás idején, a mikor Kovács Endre mint képviselőjelölt szerepelt, megírta már, hogy sikkasztás miatt feljelentés érkezett Kovács Endre ellen. Akkor valahogyan elsimított a dolog, Kovács Endre összes sikereit átadta és az egyik képviselőjelölt pályára visszalépett a jelöltségűl. Azóta ismételen meg-megújultak a hírek szomorú anyagi viszonyai felől, a tragikus fordulat azonban csak a mult szombaton következett be. Szombaton klensének réi bizott pénze nem került idejére az illetékeseknek kezei közé, hanem egyik hiba a másikat földozta. A legstúlyosabb vád a debreceni református kollégium vádja volt, amely 10000 koronájának eltűnését keresi Kovács Endre. A többi apróbb összegek szintén kitesznek vagy 10000 koronát Természetes, hogy Kovács Endre azzal védekezett, hogy feleivel elszámolásban van s így szándéka neki őket kielégíteni. Sajnos — a mint látszik — a bíróság képtelen volt a kijelentéseknek elegendő hitelt adni s szombaton Sárkány Ferenc vizsgálóbíró elrendelte Kovács letartóztatását s őt a helybeli törvényszék fogházába szállította.

Kovács Endre egyike volt a legszeretetre-méltóbb, legjobb modoru embereknek, aki valamikor nagy tekintélyvel is bírt Mór községben.

Ha követi pályatársa és kollégája Heumann József példáját, ma százazreknek lehetne az ura. De egyesült benne a magyar embernek minden gyengéje, a ki a pénz értékét nem is őrzi, a ki mindenki iránt adakozó volt, a mig neki volt s a kit a szerencsétlenség idején mindenki őszintén szán, de rajta segíteni nem tud. Igaz sajnálattal konstatáljuk, hogy ilyen szomorú a könnyelmű magyar ember sorsa.

Uj találmány. A mi szerencsétlen közhivatali életünkben sok oly dolog van, a mi helytelen, fonák és nehézkés. Ilyenek a térti vevényes levelezések, illetve kézbesítések is. A belügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy a közhatalóságok az ügyfelekkel közvetlen levelezés útján emlékezzenek. E rendelkezés értelmében a jelenlegi kézbesítési utasítás szerint a kiközbesítendő ügyiratokat tartalmazó borítékok a térti-vevény zsinórral erősítendő, a „térti-vevény” jelzés pedig a címlapdon vörös papír ráragasztásával jelölendő meg. Ez az eljárás költséges, időrabló,

számba vesznek bennünket. Az idegen nem győz eléggé bánulni, hogy minden a fejünkben és a szívünkben van s a kóta csak paradészámba megy. Ne tessék hát csodálkozni, ha a magyar cigány szívesen időzik külföldön.

Ugy helemelegedtünk a beszélgetésbe, hogy az óramutató átbálagott már a tizenkettőn, s mi már majdnem egyedül voltunk a helyiségben. A vendéglő szolgálja álmus szempillái alól olyan műértőleg mustrálgatott bennünket, mint a kikknek ideje volna már, ha a lefekvés is eszükbe jutna. Kikotródtunk s alig léptünk tizen, az ajtó nagy zörejjel becsapódott mögöttünk.

— Valóban ideje, hogy a távozás himes mezejére léptünk — mondottuk. Öt perc múlva bizonyosan kitessekeltek volna már bennünket.

Az utcák már néptelenek voltak. Csak a trafikokban égett még a világosság Svédországban a Joghánytőzsdék — vasárnapot kivéve — egész nap és egész éjjel rendelkezésére állanak a közönség füstölő részének.

Uj ismerősünk elkísért bennünket a hotelig s ott meginvitálva bennünket a másnapi — parlon! — az napi — koncertjükre szívélyesen bucsút vett tőlünk.

Vacsora után természetesen a Grand hotelben voltunk. Magunkkal vittük a társaság tekintélyes részét s egész odandással élveztük a honfitársak muzsikáját. Magyar sújtásos pantallóban, borjuszajú kék gyolcsingben, piros mellényben eléggé exotikusak voltak arra, hogy a közönség nyelvémet magukra vonják. A muzsikájuk pedig — őszinten elmondhattuk — megértő a fáradságot. A négytagu tamburica-banda ugy játszott, akár egy teljes zenekar, repertoárjuk pedig oly bő volt, a mire bármely banda büszke

a hátunk mögött egy hang, magyar ember hamisítatlan kiejtése.

Van szerencsénk! Adj, Isten honfitárs! Hát uraságodat mitde szél kergeti ebben a görbe országban. Vegy elegáns ruhában, fehér mellényben, hamisítatlan panama kalapban állott előttünk s mindehhez a szőke bajusza oly elokelően követte a nemet császár bajuszviseletét, hogy az első pillanatban tiszteltet éreztünk iránta.

A helyben vendégszereplő magyar cigánybanda brügősa lennék — szolt az onérzet nem kis hangfejtesével a fiók kigőjaneci.

— Igazan örvendünk — mondottuk kissé lejjebb stimmel hangnyomatekkal. De azért szívesen ráztuk meg a kezét, hiszen becsületes ember, becsülettel keresi a kenyérét s hozza magyar.

Elmondta, hogy félév óta négyen muzsikálnak a Grand Hotelben, Stockholm legel-kelebb szállodájában, a mely a királyi palotával szemben fekszik s a hol császárok és királyok (hercegnőket egyelőre nem említett) is megfordulnak s maga a svéd trónörökös is szívesen hallgatja a muzsikájukat. Elmondta, hogy naponta személyenkint 10 svéd korona (— 15 magyar koronával) a fizetésük. Hajlongani nem kell senki előtt, megbecsülik a muzsikájukat és senki se nevezi őket komisz cigányoknak. Utthon — már mint utthon — a ki egy koronát beledob a tányérba, azt hiszi, hogy megváltotta a bilétát hogy a gorombaságok mindenféle skáláját feljűjk hajgálja s ha egy duhaj ur csupa passzióból képen teremti a cigányt, még csak nagyon lármázni se szabad érte, mert ráadásul az öregbőgő tetejét is berugja. Itt a vendégfős megadja a tisztességes fizetésünket és művész

veszőséges, de rossz is főleg azért, mert az ügyfél átvész egy zárt borítékot, igazolja az okmányok vagy egyéb ügydarabok átvevételénélkül, hogy tudná mi van a borítékban.

Schmölcz József vármegyei árvaszéki kiadó maga is sokat veszdött ezzel a kézbesítési rendszerrel, míg nem a hosszú évek tapasztalata ügyes találmányra vezetett. Nem kell hozzá zsinór, cédula s mégis a küldött ügydarabok betekintése után írja alá a fél a térti vevényt. A praktikus új találmány egy boríték, mely a szabaddalmi leírás szerinti perforálásokkal ellátott enyvezett lezárt szárnnyakkal — zárt levelezőlapon módjára — a perforált részek leszakítása által nyitható. A boríték hátlapja képezi a térti-vevényt. A boríték szabadalmaztatott s hivatali alkalmazása csakugyan ajánlatos. Annak pedig, hogy fehérvári tisztviselő szolgálja találmányával a közérdeket, örvendünk.

Schmölcz József találmányát a fejmegyei jegyzők egyesülete tegnapi ülésén szívesen fogadta és örömmel ajánlotta az illetékes közegek figyelmébe.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, akik fejlethetetlen emlékü testvérünk, nagybátyánk, illetve rokonunk temetésén résztvettek, a ravatalra köszört küldeni szívesek voltak, fogataikat a temetés tartamára rendelkezésünkre bocsátották, vagy részvétüket bármilyen módon kifejezve fájdalomkonk enyhíteni igyekeztek. — fogadják őszinte szívből jövő hálás köszönetünket. — Székesfehérvárott, 1905. szeptember 4-én. *A gyászoló Szaller-család.*

Házvétel. Dr. Kncifl Ferenc ügyvéd megvette a Lindermann örökösök megyetér 13. sz. a. házát 60.000 korona vételáron.

Kegevet és jöteknység. Folyó hó 3-án a törökbalinti Kath. Olvasókör buzgó tagjai lelkes plebánusok buzdítására elhatározták, hogy 180 koronát tesznek le, mely összeg kamataiból minden évben egy engesztelő sz. misealkozat mutatassék be a Mindenhatónak a Kör nagy jötevéje és alapítója, Zimándi Ignác lelki üdvéért. — A szép tett önmagát dicséri.

Ugyancsak az alkalommal a Kath. Olvasókör tagjai 180 koronát ajánlottak fel a törökbalinti róm. kath. templom új orgonájára. Ez új orgona költségeire egy pesti ének és zene társaság, a „Kátsa-familia” az augusztus hó 5-én tartott hangverseny jövedelméből 300 koronát ajánlott fel. Isten fizesse meg a buzgó lelkek áldozatkésztségét.

Az iparosok figyelmébe. Az ipariskolánál a beírás szeptember 8-án, d. u. 2 óratól

lehetne. A legszebb operarészletek, különböző nemzetek indulói, amellet természetesen egy csomó jó magyar nóta gyönyörködtette a publikumot. Az utóbbi azonban inkább minket. Az idegen nem ért meg a mi nótaink lelkét. Érti, hogy szép, hallja, hogy valami nagyon különös. De magyar szív, magyar lélek kell ahhoz, hogy valakinek igazán a szívében is, a szívében is reszkessen a száraz fának minden hurja. Az Alföldnek délibábjá, a Kárpátoknak úde fenyőitől koszoruzott koronás feje, a pusztá, a ménes, a bojtárgyerek, a buzavirág, a sarkakab, a pipacs — mind-mind külön világ ez. Itt kell élni, magyar levegőt kell színi, tüzes magyar bort kell inni, hogy valaki testével-lelkével élvezni tudja a magyar muzsika csodás bűbáját.

Megköszöntük a mi magyar honfitársainknak a kedves szórakozást, megraztuk a kezüket magyarosan, a mit ök szívesebben vetek, mintha nagyhasu rongyos bankókat ragasztottunk volna a hegedűvönöjükre. Sőt azt hiszem, a borralalóval megsértettük volna öket.

Ezzel bucsuztunk Stockholmtól. A mi cigány honfitársaink magyar muzsikája szinte jól is esett. Az idegen légkör ezernyi érdekességével annyira körülvev bennünket, hogy szinte kezdünk feledni a hazai földet. Jó volt eszünkbe hozni, hogy a magyar szív mindenütt magyar szív. Azt nem szabad kicserélni semmivel és semmiért.

Julius 13-án három napi tartózkodás után elhagyjuk Stockholmot, Svédország büszke szép fővárosát, hogy Upsala felé vegyük utunkat.

Bilkei Ferenc.

óraig történik. Beírás alkalmával minden tanuló 4 koronát fizet a taneszközök beszerzésére. Ezen díj lefizetése alól csak az a tanonc nyer felmentést, ki gazdaja nevére kiállított szegénységi bizonyítványt tud bemutatni. Figyelmeltetjük az iparosokat, hogy a beírás napon túl be nem írtokozott tanoncok nevsorát a igazgató törvényes eljárás vegett átteszi az első oku iparnatisághoz.

Szociáldemokrata népgyűlés. Ismét volt szerencsénk Pelczeder urhoz, ki a januári választaskor mint a vörös szociáldemokraciá jelöltje boldogította városunkat. A jevit ur azóta mar Abbazzia virányain is megfordult, mit akkor tudtunk meg, mikor a pécsi törvényszék elé kellett volna állania, hogy feleljen az egyik pécsi szociáldemokrata gyűlésen történt elszólásairt. A fehérvári hetek jelöltje akkor azt írta, hogy nem jöhet, mert Abbazziában ül. Amint meggyőződünk róla, Pelczeder urnak nagyon jól tett az üdülés. Az abbazziai drága tartózkodás költségeinek elszámolására azonban setől sem tudtunk raakadni.

A szociáldemokrata népgyűlés fel 4 órára volt kitűzve a vasárter deli oldalára. Célja a szövöttekz ellenek elleni tntetés, a mint azt Kristóly ügyvezető ur a vörös vezérkarnal megrendelte. A Nepszava 1500-ra teszi a megjelentek számát. Tényleg volt ott körülbelül 500 ember. Ebből 150 szociáldemokrata, a többi kíváncsi érdeklődő. A felhított asztal mellett majdnem legeisonok jelent meg Koller Tivadár, a racalmasi kerület képviselője. A többi meghívott képviselő nem jelent meg, amiért ki is kaptak Pelczeder urtól, ki látva azt, hogy a közönség nagy része ellenzékielekből áll, egyszerűen levetette a nemzetköziség vörös habitusát s nemzetivé vedlett el. Légyaltalában nem ismertünk rá erre az urra, a kirol eddig azt tudtuk, hogy vörös vezérkarnban is a legmosdatlanabb száju demagóg. Lelcsatette a nép nyomoruságát, elmondta a kivandorlas statisztikai adatait tamadta a hadsereget, megvadtolta arulását a koalíciót s ezzel vege. Egyebkent tiltakozott a nemzetköziség vádjá ellen. Ő is nemzeti államot akar, bár a magyar jeivot el-sikkasztotta. Előszedett egy papír lapot, melyen az egy het múlva tartandó keresztény szocialista gyűlés ut hirdetve, de mikor azt említette, hangos eljen es „az usz az igazi!” kiáltások hallat szottak, mire szo nekül zsebredugta a lapot s többé egy szót sem szolt róla. Battyányi Lajos gr. képviselőt szerinte nem az influenza, hanem a szocialistáktól való félelem tartotta vissza, Gyapaj Pál pedig valoszinuag a sok vadászathal szerezte a labajást, a mert meg nem jelenhetett. Koller Tivadár is tartott beszédet, melyben tiltakozott az arulas ellen s a maga reszerol csak a magyarul irni es olvasni tudóknak adná meg a szavazati jogot. Vegül egy nyomatott határozati javaslatot olvastak föl, melyben az aít, hogy a koalíció ki-kapecsolva a nemzeti követelményektől, szavazza meg legelőször az aitalanos tilkos választói jogot. Mikor a kikapcsolásról szolo részletet olvasták, hangos abuzg kiáltások hallatszóttak. Egyéb dolog nem történt. A gyűlés szépen eloszlott, mely egyuttal bizonyítéka annak, hogy nálunk meg nem sokan vannak, kiket a Kristóly-Izrael Jakab-féle Bécsből felfogadott kompánia orruknál fogva vezetne a nemzeti törekvések ellen, sőt a kik nemzetközi szocialistáknak vallják magukat, azok sem öntudatosak, hanem egyszerűen elbolondított szánalomtrámetelő s így komolyan alig veketó alakok.

Mibe került a japán-orosz háború. Egy angol lap a következő, meglehetősen megbizható statisztikát készítette a japán-orosz háborúról: A szárazföldi hadsereg négy milliójába került a Japánnak naponként; 600 napra tehát ez 2400 millió koronát jelent. A tengeri hadsereg költségei es veszteségei 1000 millió koronára rugnak. Ehhez járulnak a családoknak, özvegyeknek, árvalknak kitelzett összegek, amelyek Japánban nyolcszáz koronától 8000-ig terjednek, a közkatónától fel az ezredesig. Ez a kiadás mindössze körülbelül 4000 millió koronát tesz ki. Oroszország összes vesztesége 5000 millió korona. A hadjárat tartama alatt a harcoló felek emberanyagban a következő veszteséget szenvedték: elesett és megsebesült 167.000 japán, 265.000 orosz, összesen tehát 432.000 ember. Fogságba került 7000 japán és 78.000 orosz.

Megkapta a magáét. Zichy Jenő gróf mostanában országos utakat jár. Szinte csoda, hogy miként képes valaki az ő magas korában egy héten megfordulni Ugrán, Bösözörményben, Komádin, (ott Tisza Pistát füstölgette) Székelyudvarhelyen, aztán Csáktornyan, majd Fehérvárott. Ezen a héten Szécsenbe, onnan Szabadkára, aztán Fehérvárra jön. Utazása természetesen tele van érdekesnél érdekesebb epizódokkal. Azok közül mondjuk el a következőket:

Csáktornyan úriási lelkesedés vette körül a koalíció szónokait. A horvátok és magyarok esküre emelték kezeiket és megesküdték nemzetünk igazainak védelmére. Az ülés vége felé valaki, egy Pestről leszalasztott legény, a kit izgatni küldtek le, harsány hangon közbe ordította:

— Akasszanak föl benneteket a szociál...
Többet nem tudott már mondani, mert valaki úgy vágta pofon, hogy a szó beléje szorult, sőt ijedtében odait bukfcencezett a mellette emelkedő Zrínyi-emlék vasrácsa mögé. Ott két rendőr állott, hogy a tömeget he ne eresse. Ezek nem tehettek okosabban, mint melegiben megfogták a Jakab urat a kravatljánál és a bugyogójánál fogva és kilódították a kerítés fölétt, hogy szinte élvezet volt nézni a kalimpálását. Szerencsétlen-ségere épen az asszonyok közé esett, a kik szétrebbentek ugyan egy pillanatra a pottyanó alak elől, de csak azért, hogy a másik pillanatban mindannyian rajtasüsenek. Hogy hány napernyő törött össze es hány keztyű reptelt szét a hirtelen munkában, nem tudatik, de annyi szent, hogy valakit olyan apróra rika helyen veregettek meg, mint a pesti urat. Tépett hajjal, szakadt bugyogóval, vadul lobogó piros nyakkendővel rohant végig az országot felé s valószínűleg még most is rohan, ha meg nem fogták.

Megszűnt általjárvány. Iszkaszentgyörgyön a szarvasmarhák között fellépett ragadós száj- és körömfájás megszűnt. A zárlat feloldatott.

Brutális kofa. Tudvalevő, hogy a kofák nem igen szokták megválogatni kifejezéseiket, s ha valakit egyszer kikezdenek azon alapsan végignyargalnak borotvaéles nyelvükkel. Így tett Fischer Lajosné is f. hó 4-én, ki a Tobak-utca sarkán már évek hosszu sora óta árulgatja gyümölcsöt. Ugyanis a nevezett napon Gyurkovits Józsefné Tobak utca 6. sz. a. lakos 14 éves Juliska leánya szilvát akart tőle venni, de az árra nézve nem egyeztek meg előre. Mikor azután a szilva a leányka kosarában volt az ki akarta fizetni, Fischer Lajosné azonban keveselte az érte járó összeget, a kis leányt a legilletlenebb szavakkal halmozta el, kosarát földhöz verte, s amikor az ektelen kárnára maga Gyurkovits Józsefné is megfellemt, őt is a kofanyelv legkülönbözőbb szávaival illette. (Gyurkovicsné a brutális kofa ellen jelentést tett a rendőrségnek, hol már meg is indították az eljárást. Fischer Lajosnénak alighanem a gyűlömlősárusítási jog megvonása fogja siratni az incidentst.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár részvénytársaság szeptember 1-től kezdve délután is tart hivatalos órákat és pedig 13—15-ig.

Az „Árpádfürdő”

hideg uszodája folyó évi augusztus 12-én délután 13 órakor

MEGNYILOTT.

Bejárat kizárólag a Várkörutról (Csatornapart.)

Fürdő-ide:

Férfiak: Naponta reggel 6¹/₂—8¹/₂ óráig, délután 13-tól este 8 óráig, szeptember hóban este 7 óráig.

Nők: Naponta reggel 9 óratól déli 1 óráig.

Fürdő-árak:

Felnőttek fürdőjege	30 fillér
Tanuló és gyermekjege közös vektözöben	20 fillér
Lepedő	14 fillér
Kis lepedő (gyermeknek)	10 fillér
Törülköző	6 fillér
Férfiuszoruha	6 fillér
Nőiuszoruha	10 fillér
Gyermekuszoruha	6 fillér
Fürdőkalap	6 fillér

Jegyek kizárólag a fürdőpénztárnál kaphatók.

Igaz-e, hogy a szociáldemokrácia a nép javát és boldogságát célozza?

— Visszhang Bebel egyik nyilatkozatára. —

A német szociáldemokraták vezérei fökolompusok, Bebel Ágost tiszteletére fényes díszebádat rendeztek Berlinben, melynek vége felé az ünnepeit egyik pohárköszöntőjében többi között a következőket mondotta:

„Mi minden tekintély ellenségei vagyunk, az égünk ep úgy, mint a földünk... Ha egyszer megalkotottuk a szociális államot, a vallással hamarosan végeztünk... A nép melyet okvetlenül meg kell nyernünk, ha azt akarjuk, hogy a szociális mozgalom állandó legyen, még mindig túlságosan csúsz a vallási mesékben! Azért csak előre, kedves barátim, ne háborgatassátok magatokat!... Hiszen a vallás csak magánügy. A mi államunkban az egyháznak semmi köze sem lesz a néphez mert jegyezték meg magatoknak, csak az esetben mondható az emberiség boldognak, ha e tekintetben egészen szabadon fogja magát érezni!”

Ime ezeket mondja a „derék népmentő apostol.” Lám, ismét megmutatják a foguk fehéret a népámitók! Tudjuk eddigi politikájukat, Mi is az? Nem egyéb mint a liberalizmus modern szörnyszülötte. Oly tan, mely materialisztikus felfogásból kiindulva, tagadásba vonja nem csak a haza, de a vallás szent fogalmát is. A mai társadalmi rendnek felbontása, az egyéni szabadságnak teljes elközése képezik törekvésü célját. Szabadná, botdoggá akarja tenni a szegény népet, de milyen úton, milyen módon? Az állam-kommunizmus alapján szervezett, tehát a magánvagyon jogosultságát tagadó központosított adminisztráció szervezet keretén belül olyképen akarják tervüket e veszélyes tan hirdetői megvalósítani, hogy az uralkodó osztályt a tulnyomó számánál fogva durvább kézi munkát képviselő munkás-nép képezze. De lehetséges ez? Nem, ez kivihetetlen dolog, mert eltekintve attól, hogy jogos birtokától megfosztani senkit sem szabad, boldog akkor is csak az lenne, aki megtul élégedni azzal, a mije van! Már pedig azt nem lehet elhinni, hogy ezek a Bebel-fele urak és „hü” elvtársaik Magyarországon, kiknek legnagyobb része zsidó, mint Weltner, Bokányi, stb. . . ki tudnának elégiteni minden embert mikor ezt az Isten sem tudja, nem ugyan az ő mindenhatósága híjából, hanem az emberi szív ronlottsága miatt.

De nem is lehet ezeknek az agitátoroknak a céljuk, hogy a szegény embert boldogítsák, különben nem vennék el tőle azt, ami gazdagot és szegényt egyedül igazán boldoggá, nyugodtá, megelégedetté tesz, a vallást.

„Akkor lesz boldog a nép, ha a mi tanácsunkat követi, — mondja Bebel — mert eddig még nagyon ragaszkodik a vallásos mesékhez: . . . a mi államunkban az egyháznak semmi köze sem lesz a néphez, a vallás csak magánügy . . .”

Mit hirdet ez az állárfőta, ez a második Combes? Az Isten, a vallás, a hit kikészöbölését a népből, a társadalomból! Ne csodálkozzunk ezen egy csöppet sem, mert mit lehet manapság egy teljesen materialisztikus mozgalomtól várni, mely megvetve minden erkölcsi alapot, ép úgy mint a liberalizmus, az utilitarizmus elveire támaszkodik? Látjuk, tapasztaljuk mindnyájan, s Bebel mostani nyilatkozata csak fokozza eddigi meggyőződésünket, hogy hadat izen minden társadalmi eszménynek. a haza és a vallás magasatos eszményének egyaránt. Eltiporja az egyéni függetlenséget, alárendeli azt a közkereseti társulattá lett állam érdekeinek.

Eőkép a papi és az arisztokráciai vagyonra fáj a foguk, ezt szeretnék megkeríteni, hogy azután mint egyházuktól, vallásuktól, egyszerűen Istenüktől teljesen független lények céltalanul el- tékozolhassak. Pedig ez a törekvésük, valamint egyéb eszméik is kivihetetlenek, azt mindenki beláthatja, akárhogy szépítik a dolgot Bebel misszionáriusai a Weltnerék és Bokányiak, no meg az izraeliek is. Kivihetetlenek, mert az ember nem agyag, melyet bármilyen formában lehetne gyúrni és kényszeríteni, hanem testén kívül még lélekel is bír, a melynek szintén vannak igényei, a melyeknek kielégítéséről a „nép barátai” nem gondoskodtak. Alkotásra tehát a szociálistus

nem képes, de a társadalmi rendnek szétrombolására igen. Ilyenformán szegény népünkön nem segíthetnek, mert ha egyszer kitépik a szívet, megszűnik az élete. A vallás, a hit, ez a nép szíve, ha ettől is megfosztják, semmije sincs, valódi halott lesz.

Mi, kik a keresztény szocializmus zászlajára esküdtünk, ismerjük a bajok forrását, hallottuk azokat egész terjedelmükben a kath. nagygyűléseken is, most tehát erős falu sáncra van szükségünk, mely tudjon ellenállni az ellenség minden támadásainak és képes legyen megvédeni a népet minden e téren előforduló baj ellen.

Föl tehát a munkára, népünk tőlünk várja boldogságát. Fölvünk legyen: a tömörülés és szervezkedés, még pedig keresztény alapon! A népen segíteni kell, és pedig segíteni mindennapi életviszonyaiban; keresni kell a módokat, hogy gazdagodását előmozdítsuk s a meglévő gazdasági ágozatokban tudását, produktívását növeljük. Aki ezt nem akarja, s megvalósítani nem tudja, annak a szociálistus a véka alá rejtett mécses, s az ugyancsak hasztalan reménykedik abban, hogy falut és népet keresztény szocialistává tehet.

Jelszavak nem használhatók, tettek kellének! Nagyon igaz az, hogy népünkre nagy hatással csak az lehet, aki mindennapi apró cseprő bajaiban is biztos kézzel, okos szóval, jó tanácsokkal támogatni tudja, s épen ezért az a kérdés, tudok-e a falun vagy városban vezetője lenni, vagy sem, azon körülményen fordul meg, hogy a tudásommal tudok-e a falu népének, a város lakosságának hasznára lenni.

Az is igaz, hogy nem minifeni termett szocialis működésre. Képezzük azért magunkat! Tanulmányozzuk az elveket és módokat tanulmányozzuk azokat teljes egészében, és ha már egyszer érteni fogjuk a szocialis kérdés minden ágát-bogát, akkor meglesz a munkakedv és a rátermettség.

Kívánom a ért minden igazi keresztény szocialis apostolnak, aki a nép, a társadalom javát és boldogságát valóban szíven viseli, hogy a kath. nagygyűlés egyik lelkes szónokának szavai után indulva valóban az általa hangoztatott krisztusi nyomokon járjon, mert hiába: „Omnium difficultatum solutio christus.” Minden baj orvoslója Krisztus! Azért mondja nagyon helyesen Edelmann, a németek buzgó, vallásos költője egyik szép költeményben:

„Fragen Frage drangt sich heutzutage.
Richtig lösen will sie jedermann.
Alles spricht von socialist Frage
Die nur Eine grundlich lösen kann.“

P. K.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

N. K. Sárosi. Levele valóságos idylli derűt varázsolt a komor füstfelhőbe burkolózott redakcióban. On egy eredeti antitalentum. Először bejelenti, hogy haragszik és cáfolni akar. Másodszor pontoló-pontra beismert, hogy minden állításunk igazság. Harmadszor megcáfol olyanokat, a miket senki sem állított, haragszik és bosszankodik olyanokért, a mikről mi annyit tehetünk, mint az öreg templom tornya. No hallja, ez már megis túlságosan, sőt veszedelmesen érdekes. Vegül pedig azt írja:

„E költemény okvetlenül boldogul könyvomatul mert abban benne iszido nyakban fogom kocsni a Fejérmegyei Napló vasára.”

No nézze meg az ember!

Mi pedig ezennel kijelentjük, hogy azt a levelet okvetlenül nem fogjuk leközölni és pedig elsősorban azért, mert nem akarjuk ont, illetve állását blamírozni. Másodszor: epedve várjuk, mikor sorait a zsidó újságban olvashatjuk. Azt bizonyosan az érdekelt védene beszélte be önnök, hogy mi a zsidó piségtől felunk. Ha ön olvasná a Fejérmegyei Naplót, bizonyosan az ellenkezőről volna meggyőződve. Információkat semmiesetre önökötől, hanem illetékes helyről szerezzük be, a mint be is szereztük, a hol értenek is hozzá, hogy mi a jó és mi a helyes. Ajánljuk pedig, hogy védelmeinek különböző védőt keresen ezután, már az ő érdekében is. Legvégül kérjük, — hogy a szegénységi biz. nyitvány kiállításában ne tessék annyira pazarnak lenni.

L. I. Szigetcsép. Egyáltalán nem értjük az elmaradás okát. Mi innen rendszeren küldjük a lapot s így csak a postán eshetett baj. Meltóztatassék ott utánanézni.

F. I. Ráczkeve. Legyen meggyőződve, hogy mi nem az elsőnek, hanem a másodiknak az állá-pontján vagyunk.

Sőt talán azon is tud. Hogy mindamellett nem az ön óhaja szerint cselekedtünk, az más okokból magyarázható, a mit talán nem sokára szomorodott szívvel fog tudomásul venni ön is. Udv!

K. I. Tince. A második válasz önnök is szolgál némi magyarázattal. Mi őszintén szeretnénk, ha a lapot már a délután induló vonatokkal továbbíthatnánk. Ez azonban technikai lehetetlenség egyrészt, másrészt pedig a többi lapok is csak abban az időtájtban — valamivel később — jelennek meg s így mi nagyon rossz helyzetbe jutnánk, ha még egy órával előbb állanánk olvasóink előtt. A mi lapunk 6 órákor rendszeren a postán van. A direkt Pest felé menő vonatot így nem érheti el, de a posta 10 óra tájt Komárom felé indítja s onnan meg az új folyamán továbbíthat Budapestre s onnan küldik szét az ország minden irányra felé. Ha hiba van tehát, csakis a budapesti postán lehet a hiba, a hol reggel nem szortírozzák az éjjel érkezett postai küldeményeket.

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

Alulírott Földes Ignác ezennel kijelentem, hogy a „Székesfehérvár és Vidéke” című lap, 1905. évi május hó 6-án megjelent 53. számának 6-ik oldalán — „Az igazság érdekében” — címmel közzétett közleményem könnyelműen, meggondolatlanul és minden alap nélkül irtam meg.

Kijelentem, hogy ezen közleménynek néhai Hara Miklós urra, ugy Hara Miklósné urnőre vonatkozó sértő állításai valótlanok, mert épen arról győződtem meg, hogy Hara Miklós ur Soroksáron mint községi segédjegyző, kifogástalan példás magaviselete, szorgalma, szakértelme és kiváló becsületessége által, ugy a község előljárósága, mint az egész község tisztelőt s becsülését érdemelte. — Ezekből folyólag tehát a közleményben foglalt sértéseket csakis ugy tehetem jóvá, hogy özv. Hara Miklósnétől itt a nyilvánosság előtt, a jelzett cikkekben foglalt, ugy férje Hara Miklós urra, mint reá vonatkozó sértésekért ezenel bocsánatot kérek.

Kelt Székesfehérvárott, 1905. szept. 1-én.

Földes Ignác.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Üzlet megnyitás!

Van szeremcsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy helyben a **Kossuth-utcában** (Czollner gyógyszerárral szemben)

férfi, női divat és rövidáru üzletet

nyitottam. Midőn ezt a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozom, előre is biztosítom tisztelt vevőimet, hogy jó minőségű áruim s olcsó áram mellett pontos s lelkiismeretes kiszolgálásban fogom őket részesíteni.

Tisztelettel

FALVAY FERENC.